

Helt enkelt – HÄNGAVTAL

Nr 2, november 2018

Nyhetsbrev till företag som har hängavtal med Byggnads Stockholm-Gotland

— Lasse har ordet —

Planering och riskanalyser är arbetsgivarens ansvar

Att andas in damm kan ge obotliga sjukdomar. I år ägnade vi arbetsmiljövveckan åt vikten av att skydda sig mot kvarts och annat damm.

I första hand ska arbetsgivaren helt ta bort risken att någon på arbetsplatsen utsätts för farliga ämnen, går inte det ska risken begränsas. Om inte det heller går, eller är tillräckligt nog, ska personlig skyddsutrustning användas.

Det är inte bara damm som är farligt, hotet från asbest är också ständigt närvarande. Vi vet att det finns arbetsgivare som än idag inte tar det här med asbest på allvar. Detta trots att fler än 100 personer om året får lungcancer, troligtvis för att de tidigare i livet utsätts för asbest.

Arbetsgivaren ska planera och göra ordentliga riskanalyser innan arbetet påbörjas. Under höstens arbetsmiljövvecka gjorde Byggnads skyddsombud extra skyddsronder för att kartlägga hur det ser ut i verkligheten. De fann allvarliga risker med hur man jobbar med kvartshaltigt byggdamm!

Det är byggnadsarbetarnas liv och hälsa det handlar om – arbetsmiljön är alltid arbetsgivarens ansvar!

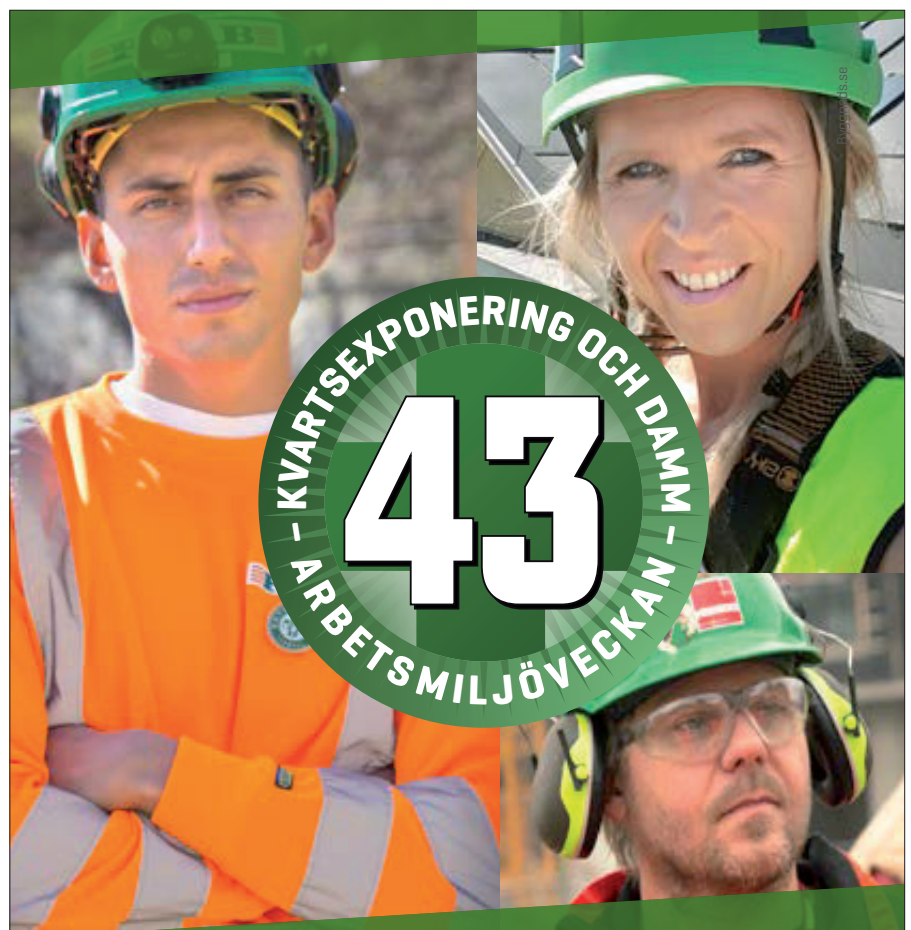
Lars Holmström

Ordförande Byggnads Stockholm-Gotland

Varning för damm

Under höstens arbetsmiljövvecka, som var vecka 43, gjorde Byggnads skyddsombud extra skyddsronder för att kartlägga risker med kvartsexponering och damm. De upptäckte allvarliga risker med hur man jobbar med kvartshaltigt byggdamm på våra arbetsplatser.

Läs mer på nästa sida.

Tema: **Kvartsexponering och damm**

Mer info på byggnads.se/arbetsmiljoveckan-2018

 BYGGNADS

Helt enkelt hängavtal – nyhetsbrev från Byggnads Stockholm-Gotland

Redaktör, text, foto och layout: Inger Fagerberg, 010-601 11 44, inger.fagerberg@byggnads.se

Ansvarig utgivare: Lars Holmström, ordförande Byggnads Stockholm-Gotland, 010-601 11 50, lars.holmstrom@byggnads.se

För att få nyhetsbrevet till din mejl, meddela e-postadress och organisationsnummer till stockholm-gotland@byggnads.se

Stockholm-Gotland
BYGGNADS

Allvarliga risker med byggdamm

Under höstens arbetsmiljövecka upptäckte Byggnads skyddsombud allvarliga risker med hur man jobbar med kvartshaltigt byggdamm på våra byggarbetsplatser.

Ett stort antal byggnadsarbetare insjuknar i stendammslunga, astma, KOL och lungcancer varje år. Några med dödlig utgång. Det är lätt att glömma bort riskerna när effekterna visar sig först efter många år. Men det är alltid arbetsgivaren som har ansvar för arbetsmiljön.

På Byggnads arbetsmiljövecka, som var vecka 43, gjorde Byggnads skyddsombud extra skyddsronder för att kartlägga risker med kvartsexponering och damm. Vi upptäckte att många jobbar fel gällande riskbedömningar och uppföljning av arbete med byggdamm.

Man missar även den viktigaste delen - att informera dem som arbetar med kvartshaltigt damm, de ska ha information och kunskap i riskerna med kvartshaltigt damm.

En vanlig risk vi såg var att man inte visste hur man skulle sköta och underhålla de dammsugare som användes på byggarbetsplatserna. Många visste inte vilka filter som dammsugarna innehöll eller hur man skulle rengöra dem.

I ett flertal fall där vi tittade på de dammsugare som används för att dammsuga kvartshaltigt material, så innehöll dammsugarna inte Hepa klass 13-filter. Det måste man ha för att fånga upp kvartsdammet.

Dammsugare som kom från uthyrare innehöll oftast inte Hepa 13-filter. Uthyrarna lägger ansvaret på den som beställer dammsugaren att även beställa Hepa 13 filter, men företagen som hyr dammsugarna tror att det redan sitter i dammsugarna och tänker därför inte på att kontrollera detta innan dammsugaren ska användas.

Många dammsugare larmar i dag när det är dags att rengöra eller byta filtret. Men tar man ut Hepa 13-filtret, eller att det inte sitter i något alls från start, så slutar det att larma eller tar längre tid innan det larmar.

Något som vi också upptäckte var att när man använde personlig skyddsutrustning så väljer man oftast att använda halvmask. Arbetsmiljöverket rekommenderar att man ska använda fläktmatad andningsskydd om man ska jobba med fysiskt krävande arbete, eller när jobbet tar längre tid än två timmar.

Det är ansträngande för kroppen att andas genom ett membran och det påverkar hjärtat, men ändå använder många halvmask hela sin arbetsdag året om. Och har man skägg eller skäggstubb minskar effekten avsevärt om man har halvmask på grund av läckage.

Vi noterade också att underhåll av den personliga skyddsutrustningen var undermålig. Många blåste rent filtret med tryckluft, som gör att filtret blir förstört, och skyddsutrustningen var oftast inte heller personligt utprovade. Detta skapar ett falskt skydd - man tror att man är skyddad, men är inte det.

Vad säger lagen?

AFS 2015:2 Andningsskydd

17 § När resultatet av riskbedömningen enligt 7 § och val av åtgärder enligt 8 § visar att andningsskydd behövs, ska skyddet vara sådant som förhindrar inandning av kvartshaltigt damm. Skyddet ska vara anpassat till användaren.

Allmänna råd: En halvmask med utbytbar filter klass P3 är ett exempel på andningsskydd som normalt ger tillräckligt skydd. Gällande standarder är SS-EN 140 för halvmask och SS-EN 143 för filter. När arbetet är fysiskt krävande eller tar längre tid än två timmar bör ett fläktmatat andningsskydd eller en andningsapparat med extern tillförsel av luft användas.

För att uppnå avsedd skyddseffekt, är det viktigt att användaren av andningsskyddet har gjort en kontroll av tätheten inför varje arbetspass. I andningsskyddets bruksanvisning beskrivs hur täthetskontrollen ska gå till. Det är viktigt att andningsskyddet sluter tätt mot ansiktet. Skägg och skäggstubb minskar skyddseffekten avsevärt.

16 § Rengöring ska utföras så att damm inte virvlas upp eller sprids.

Allmänna råd: Tryckluftsbåsning och torrsoptning är olämpliga rengöringsmetoder. Om möjligt bör centraldammsugare eller likvärdig utrustning användas. Frånluft från mobila dammsugare bör renas med minst 99,95 procents avskiljningsgrad för luftburet damm, det vill säga HEPA-filter klass 13.

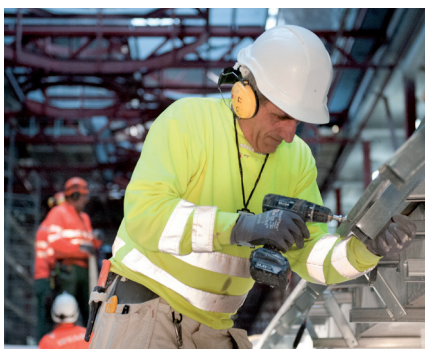
— Arbetsmiljö: vibrationer —

Inspektion av vibrationsskador visar på många brister

Vibrationsskador är den vanligaste arbetssjukdomen för dem som arbetar med handhållna maskiner. Arbetsmiljöverket har under året gjort 350 inspektioner. Åtta av tio arbetsplatser har fått sammanlagt 850 krav på att åtgärda brister i arbetsmiljön.

Arbetsgivaren ansvarar för att riskbedöma och förebygga arbetsskador. Men Arbetsmiljöverkets inspektioner visar att både arbetsgivare och arbetstagare behöver ökad kunskap om riskerna med handhållna vibrerande verktyg. Många av kraven på åtgärder handlar om att undersöka och bedöma risker, något som är grundläggande för att kunna förebygga vibrationsskador.

Kommunikationen till användarna fungerar inte heller optimalt. Det kan handla om att en viss maskin bara får användas under en begränsad tid under arbetsdagen för att inte orsaka skada. Sådan kunskap når inte alltid fram.

Brister i hur handhållna maskiner sköts och används, ligger ofta bakom en rad skador på nerver, leder och muskler och så kallade vita fingrar. De medför ofta livslångt lidande för den som drabbas.

Arbetsmiljöverket kommer totalt att inspektera omkring 3 000 arbetsplatser under 2018–2020.

Arbetsmiljöverkets broschyr om vibrationsskador "Minska vibrationerna i jobbet" finns att ladda ner som pdf från deras hemsida.

— Arbetsmiljö: övrigt —

Torka arbetskläder

De anställda ska kunna torka sina arbetskläder på jobbet.

I omklädningsrummet ska det finnas torkskåp, eller motsvarande torkanordning, med tillräcklig kapacitet att torka arbetskläder och skor till nästa arbetsdag, i förhållande till antalet personer.

Bra belysning

Nu när dagarna blir kortare är det viktigt med bra belysning.

Det ska finnas belysning i alla utrymmen med byggverksamhet, samt nödbelysning i alla trappor.

— Boka konferens —

Boka konferens med 20 procent rabatt

Företag som har hängavtal med Byggnads får 20 procent rabatt på lokalhyran på Solna Folkets Hus, om ni samtidigt beställer förtäring till mötet.

För bokning och mer information 010-601 16 00 bokning@solnafolketshus.se
Ange kod "avtal" vid bokning för att få rabatten. Läs mer på solnafolketshus.se

— Försäkringar —

Enligt lag ska sjukdom mer än 14 dagar anmälas

Sjuklönelagen är väldigt tydlig när det gäller arbetsgivarens skyldighet att anmäla till Försäkringskassan när en anställd är sjuk mer än 14 dagar.

Att inte anmäla kan bli dyrt för arbetsgivaren, eftersom det kan leda till sanktionsavgifter eller böter.

På Byggnads har antalet tvister som gäller sjuklön ökat, där arbetsgivaren inte anmält till Försäkringskassan när en anställd är sjuk mer än 14 dagar.

Eftersom sjuklönelagen är tydlig med att anmälan ska göras senast sju kalenderdagar efter att de 14 sjukdagarna har passerat, leder tvisterna till att Byggnads får igenom sina krav. Och vägen dit är en ekonomisk förlust, eftersom det kostar flera arbetstimmar både för arbetsgivaren och för myndigheten som utreder om arbetsgivaren begått något lagbrott.

Försäkringskassan

För att underlätta din vardag som arbetsgivare kan du använda [Försäkringskassans e-tjänster](#) när du ska sjukanmäla en anställd. Det är snabbare och enklare än att ringa till dem.

Sjuklönelagen

Så här står det i sjuklönelagens paragraf 12, när det gäller anmälnings- och uppgiftsskyldighet för arbetsgivare:

"Arbetsgivaren ska till Försäkringskassan anmäla sjukdomsfall som har gett arbetstagare hos honom rätt till sjuklön, om sjukperioden och anställningen fortsätter efter sjuklöneperiodens utgång. Anmälan ska göras inom sju kalenderdagar från denna tidpunkt."

Läs mer i hela sjuklönelagen här: riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-19911047-om-sjuklon_sfs-1991-1047

Läs mer i socialförsäkringsbalken om arbetsgivarens anmälningskyldighet när det gäller arbetsskada:

[42 kap. 10 § socialförsäkringsbalken. SFS 2011:1073](#)

B Sverige

Porto betalt

Returadress:
Solna Folkets Hus
Box 1288
171 25 Solna

— En byggbransch för alla —

Charlie Klang, Petra Öhman, Christer Carlsson, Sami Smedberg, Jörgen Landeborn och Paula Lejonkula (saknas på bilden) arbetar i projektet En byggbransch för alla.

En byggbransch för alla

Vilken kompetens finns i företaget sett ur individperspektiv?

Hur ser utvecklings- och utbildningsbehovet ut? Vilka har yrkesbevis?

I de företag som medverkar i Byggnads ESF-projekt får både chefer och anställda möjligheter att öka sina kunskaper – och få en bättre vardag på jobbet. Tillsammans med företagen vill Byggnads skapa arbetsplatser där alla får möjlighet att utvecklas.

I projektet ingår tre områden där företagen får hjälp att utvecklas:

Yrkeskompetens – Inkluderande arbetsmiljö – Digitalisering.

Ökad yrkeskunskap – Byggnads coachar och upphandlar utbildning efter behov och ger alla på företaget, både anställda och chefer, möjlighet till kompetensutveckling. Det kan vara behörighetsutbildningar, arbetsledarkompetens, bättre yrkessvenska eller lära sig mer om ritningsläsning m.m. Ledare och anställda med kompetens och trygghet, skapar goda förutsättningar att utvecklas både som individ och föra företaget framåt.

Arbetsplatser för alla – Vilken jargong finns på företaget/arbetsplatsen? Vilka får/vill jobba hos er? Företaget får handledning i att arbeta med likabe-

handling. Tillsammans med företagen vill Byggnads skapa arbetsplatser där alla får möjlighet att utvecklas. Ett företag som är inkluderande och kan konkurrera med kompetens, istället för låga löner och dålig arbetsmiljö, blir också mer attraktivt på arbetsmarknaden – och fler vill arbeta där.

Kompetens för framtiden – Ny digitaliserad teknik och utvecklade arbetsmetoder kan också förbättra arbetsmiljön om de används på rätt sätt. Projektet vill öka kunskapen och användandet av digitala verktyg.

Projektet En byggbransch för alla pågår fram till 2021 och finansieras av Europeiska socialfonden (ESF). Det drivs av Byggnads tillsammans med cirka 40 medverkande företag i Stockholms län.

Företag som ingår

Kontaktuppgifter till oss som arbetar i projektet finns på projektets hemsida, under "Om projektet" enbyggbranschforalla.se.

Dessa företag medverkar i projektet *En byggbransch för alla*:

- Brandskyddsmålarna i Sverige AB
- Burgos Bygg AB
- Bygg klokt Stockholm AB
- Demfabygg entreprenad AB
- Design Your Garden
- Dipart Entreprenad AB
- Ekenhuset
- AB Enebybergs plåtslageri
- ExpanderaMera byggbemannings och rekrytering AB
- Fasadglas Bäcklin AB
- Filpidippi AB
- Fog & Fönsterservice sthlm AB
- Fresta Konsult och Bygg AB
- Fruängens Golv och Betong AB
- FSG Entreprenad AB
- Haninge Terrazzogolv AB
- ICG Sverige AB
- Intacto Byggnadsställningar AB
- Jimmy o Krister Golv o kakel
- Jobzone Bygg och Anläggning AB
- Oljibe Aktiebolag
- Ordning Och Reda med Vera AB
- Riksby glasmästeri AB
- S31 Konstruktion AB
- Sehed Fasad AB
- SK-gruppen
- Stenhusgruppen AB
- Stockholm solid montage byggnadsställningar AB
- Städdax i Stockholm AB
- Synergo Byggentreprenad AB
- Tema Allservice AB
- TM Anläggning i Uppland AB
- Täby brandskyddsteknik
- Valdes Bygg AB
- VVS-Isolering GS Nordic
- Wolfbuilder Aktiebolag